

zoper papeža, duhovnikov, cerkev, tako podlo hujšal zoper vse, kar je svetega, še ni med nami nihče, ko samostojni agitatorji! A g. Dobnik in drugi agitatorji pravijo: mi smo za vero, celo za čisto vero, a vera naj bo samo v cerkvi, samo tam naj Cerkev in duhovnik govori, a zunaj cerkve ne, v javnosti, državi, v politiki v Soli pa nikakor ne. A ravno te vaše besede vas izdajo in dokazujejo, da ste vi in vaša stranka sovražnik vere in Cerkve. Vsak, kdor pravi, da vera in Cerkev nimata v politiki nič govoriti, je izdajalec vere in Cerkve. Lahko bi videli g. D. če ste tako dober kristjan, in zagovornik vere, da ima Bog zapovedovati tudi v politiki, v javnem življenju, v državi; božje zapovedi in resnice so merodajne, obvezne kakor za posameznega človeka, tako tudi za politiko in politike, za državo in vlado, Bog pa osebno ne hodi več po zemlji, ampak uči in vodi s pomočjo vere, verskih resnic, ki jih oznanjuje Cerkev. Če ima torej Bog pravico govoriti tudi v javnosti, v politiki, državi, ima to pravico tudi vera in Cerkev kot od Boga postavljena učiteljica in voditeljica. Kdo je res kristjan, mora to edino pravo stališče zastopati. Če sme vsak jurist ali mešetar govoriti v politiki, sme pač tudi vera, Cerkev, duhovnik, škof, papež.

Sicer pa, če imate kaj zdrave pameti, potem vendar morate pripoznati, da ima politika z vero opraviti. Če pa ima politika z vero opraviti, potem ima tudi vera s politiko; če se politika vtiča v verske zadeve, potem se sme vera tudi v politiko. Ali ni tako gospod Dobnik, saj ste študirali celo visoko šolo. Če ima kdo z vami opraviti, potem imate tudi vi z njim. Če se kdo vtiča v vaše zadeve, v vaš mir, v vaše pravice, potem ne boste rekli, da vas to nič ne briga ali da se ne smete nič za to zmeniti. Kdor se dotakne vas in vaših pravic, s tistim imate potem opraviti, imate pravico, da se branite, da svoje zahtevate. Če država, vlada, politika Cerkev, ki je božja ustanova, na miru pusti, če ji da svobodo in pravice, ki ji grejo, da more izvrševati svojo nalogo, če se ne vtiča v cerkvene zadeve, če čuva država svetost zakona in versko vzgojo mladine, potem se tudi Cerkev dalje ne bo vtičala v politiko in javnost, potem si bota obe dobri. Če pa država drugače dela, če jemlje Cerkev svobodo in njene pravice, če podpira brezversko, če hoče mladino brezversko vzgajati, potem mora nastopiti Cerkev zoper tako brezbožno početje države, mora braniti pravice božje in vere, naj je g. Dobniku in tovarišem ljubo ali ne. Če torej vi pravite, da vera nimna s politiko nič opraviti, je to ravno tako, kakor če bi n. pr. poslanec Kirbiš, ki je bolj močan in je tekom tega leta, odkar uživa prigolufano poslansko čast, še precej pridobil na moči in teži ter obsegu, zgrabil gosp. Dobnika za vrat ter ga daval in obdejavai, pa mu vedno pravil na uho: tovariš Dobnik, le tiho in na miru bodi, ti nimaš z menoj nič opraviti, tebe nič ne briga, kaj jaz delam. Ali bi bili vi zadovoljni g. D., ali se ne bi nič

vtikali v Kirbiša, ali si ne bi nič dali z njim opraviti? Ali pa bi mu govorilo v obraz zabrusili: tovariš, toliko kakor ti z menoj, imam tudi jaz s teboj opraviti.

Sedanja vlada preganja Cerkev, krati pravice ljudstvu in Cerkvi; če pa Cerkev sebe in ljudstvo brani, pa ji pravijo samostojni, ki to krivico podpirajo: ti Cerkev, vera, duhovnik ti ho bodi, ti nimaš z državo, politiko, strankami nič opraviti. Kakor se bo Dobnik branil, če ga napade Kirbiš, se brani tudi Cerkev in vera, če jo napade kaka vlada ali stranka. Ali ni tako g. Dobnik? Če hočete, da se vera in Cerkev ne bo vtičala v politiko, vam ni treba drugega kot to-le: ravnanje se v življenju in politiki po zapovedih božjih in resnicah sv. vere, pustite Cerkev svobodo, da izvršuje svojo nalogo, podpirajte jo in branite njene pravice. Za resničnega kristjana je to sicer samoobsebi umevno, je sveta dolžnost njegova. Ako vlada, ali kaka stranka ali kak posameznik drugače ravna, mora Cerkev nastopiti ter zahtevati pravice, mora nastopiti zoper take nakane kakor je Janez Krstnik nastopil zoper Heroda in reči: vlada, stranka, politik (tudi če bi bil g. Dobnik), to ni dovoljeno! Zakaj n. pr. vlada prepoveduje Marijine družbe dijakom v Bosni, zakaj vsiljuje brezverskega Sokola v šolo, zakaj nastavlja na katoliške šole pravoslavne učitelje, zakaj noče podpirati kat. bogoslovnic, ko v pravoslavne uradno vabi dijake in jim obljubljuje vso oskrbo. Zakaj niso samostojni zoper take reči nikdar nastopili, zakaj so glasovali za brezversko vzgojo v Soli, zakaj podpirajo tako vlado? Zato ker je laž, kar vi, g. Dobnik pravite, da Samostojna ni proti veri. Resnica je, kakor vse njeno dosedanje delo spriduče, da je izrecno protiverska. Se nikdar ni nastopila za obrambo vere in Cerkve in njenih pravic, ampak je najbolj strastno zahtevala proticerkve ne določbe v ustavi, njeni govorniki so tako ostudno govorili v Beogradu in doma na shodih, da se je celo Srbiom studilo. Zato g. Dobnik, zagovornik protikrščanskega liberalnega učiteljstva, prijatelj brezverskega sokolstva, zagovornik kancelaragrafa itd., bodite raje tiho s tem, ne smešite se, če pravite, da Samostojna ni proti veri. Mogoče, da vam kak kratko pameten duševni revček to verjame — a so že redki postali — za vas, akademsko izobraženega človeka je tako govorjenje žalostno znamenje, da ste ali sami tako kratkovidni, česar pa, odkrito rečeno, ne verjamemo, ali pa nalašč farbate ljudi, kar pa ni pošteno in tudi dolgo ne drži. G. Dobnik, razjasnite še nam sledeče:

Dr. Zerjav je pisal svojemu zapuščniku, da je on, oz. njegova liberalna stranka ustanovila Samostojno stranko, jo podpirala z agitacijo in denarjem. Ali si morete misliti g. Dobnik, da je dr. Zerjav tako bedast, da bo on podpiral stranko, ki je za vero, on, ki se je zaklel, da bo katoliško vero iztrebil iz slovenske zemlje? Dr. Zerjav je malo bolj brihten ko vi, pa dobro ve, kaj dela. Vašo stranko

je podpiral, ker mu pomaga pri njegovi protiverskem delu.

Dr. Vošnjak, ki je izobčen iz katoliške Cerkev in od vseh profesorjev ljubljanskega vseučilišča proglašen za človeka, ki govori vedoma neresnico, je govoril v državnem zboru, da je katoliška Cerkev največja sovražnica našega naroda, resnica pa je, da brez Cerkve Slovencev ne bi bilo več. Človek, ki tako govori o Cerkvi, ne bo šel v stranko, ki je za vero in Cerkev šel pa je v Samostojno, ker je dobro vedel, da je zbirališče kmetskih liberalcev, da je proti veri in Cerkvi. Kušar, prvi načelnik Samostojne, ki je javno rekel, da je popoln brezverec, ne bi šel k stranki, ki je za vero, šel pa je k Samostojni, ker je dobro vedel, da je protiverska, protikrščanska. Liberalni učitelji podpirajo Samostojno, ker dobro vedo, da je njihovega liberalnega brezverskega mišljenja, Samostojna blati in prepanja krščanske učitelje in učiteljice, od učiteljstva zahtevajo, da z duhovnikom niti govoriti ne sme. G. Dobnik kako se vse to strinja z vašim samostojnim krščanstvom? To ste kristjani popolnoma nove vrste, vaš tovariš lažnjivi kljukec Schnuderl bi menda tako krščansko stališče opravičeval s stališča svoje pasje vere.

K sklepu se par pripomb. Vsi, ki so od začetka vstopili v Samostojno, niso bili tako protiverskega mišljenja, kakor njeni voditelji. Verjeli so hinavskim zapeljivcem, češ, da ni stranka zoper vero in se sklicevali na pravo, program. Toda vse dosedanje delo je bilo izrazito protiversko. Kdor torej hoče biti resen katoličan, ne sme več take stranke podpirati, odgovoren je za vse, kar bo škode prinesla veri in ljudstvu! Proč od hinavskih izdajic! V družbi bogotajcev in sovražnikov Cerkve poštemu kristjanu ni prostora!

Da ne zaslužijo nekateri vodilni samostojneži nobene vere in zaupanja, je tudi jasno, ker so po celi Jugoslaviji zasloveli kot največji talenti v lažnjivosti. Da se upa predrzno pred vsemi poslanci lagati, to spridevalo so dali in s svojim podpisom potrdili vsi profesorji slov. vseučilišča — samostojnemu voditelju Vošnjaku. Pa ga nič sram ni bilo, še tožil jih je! Lep samostojni mojster v lažeh je Schnuderl, ki je dobil zaslužen primerek lažnjivi kljukce, prekosil ga je nadmojster Urek ter se ponasa s pregovorom, ki se lepo vjema s podpredsedniško častjo, namreč: „Lažeš, kakor Urek“.

V zadnjem času mu dela hudo konkurenco kranjski samostojni poslanec Majcen, ki bo dobil od sodnije za samostojne častni pridevek obrekovalca zavoljo laži, s katerimi je počastil svojega g. župnika.

Gospod Dobnik, vi govorite radi o zlorabi vere v politiki. Če mislite s tem sebe, imate prav. Vi zlorabljate vero, krščanstvo v politične, sebične, strankarske namene. Vi imate vero in krščanstvo tako radi, kakor trn v peti, ne bodite šalobrada, ne smešite se kot zagovornik vere, ker se vam to

čisto nič ne sika in vam nihče ne verjame!

Samostojneži in naši vojaki v Srbiji.

Samostojneži in demokrati so zbrali nekaj slovenskih kmetov in pešaki so jih v Srbijo, da jih navdušijo za srbsko bratstvo. Med temi izletniki je bilo gotovo dovolj poštenih mož, katerim bi izlet po Srbiji, če bi si ga priredili na lastno roko in če bi gledali z lastnimi očmi okrog sebe, dosti koristil. Mnogo bi videli, mnogo bi spoznali in imeli bi tudi dovolj pogum za poštenja, da svoje utise o srbskih razmerah pristojušno in pošteno objavijo in opišejo. Pri tem izletu to seveda ni bilo mogoče. Videli so samo to, kar se jim je pokazalo in kar je bilo za razgled že umetno pripravljeno in urejeno, vse drugo jim je pa ostalo prikrito. Ta izlet se da primerjati s sprehom kakoga dobrodelnega društva po vojaških barakah v zadnjih letih vojne. Da prikrije neznosne razmere in da si vzgoji dovolj patriotov, je avstrijska vojaška uprava večkrat povabila uplivnejše civilne osebe v svoje tabore. Najprej se je določilo, kaj naj se pokaže in kaj naj se prikrije, potem so začeli lepo čistiti in pometati, vojake so preoblekli v novo obleko, zamazane kotle so oprali ter za dan poseta pripravili mesto vsakdanje repe in „Dörrgemüse“ kako človeško jed, bolniki so dobili čisto perilo in povelje, da na vsako vprašanje odgovorjajo: „Dobro, izvrstno!“ in tako je bilo vse pripravljeno na obisk. Obiskovalci, ki so bili od zelo prijaznih oficirjev vodeni od mesta do mesta, ki so videli čiste bolnišnice, sebe, okusili okusno in krepro juho, slišali toliko zadovoljnih odgovorov, so se vrnili kot največji patrijoti in gorje siromaku, ki bi si poznaje enkrat drznil v njih navzočnosti govoriti, da je baš v tistih barakah stradal in trpel neznosne muke vsled krutosti in nesnage. Skočili bi mu v lice, zmerjali bi ga z lažnjivcem, češ, saj mo vendar vse videli na lastne oči!

Tako je tudi srbijanski izlet. Vse lepo po programu in obiskovalci bi danes rekli, da je bilo vse jako lepo. Ni čudal! Nagovori, napitnice, sprejmi, vino, rakija, črna kava in cigarete so tvorile neprodirno mejo med umetnim in pravim razgledom. V kraji, ki so bili določeni za sprejem slovenskih kmetov, so tudi kasarne, prave balkanske in še celo stare turške kasarne in v njih živijo naši slovenski fantje-vojaki. Niso mehkuzai, niso izbirčni, mnogo hudega so že s Avstriji prestali, pa vendar se ne morejo navaditi na življenje in razmere, ki vladajo na Balkanu. Tudi oni so čuli, da je vse na delu za sprejem — rojakov Slovencev in trdno so bili prepričani, da se bo ta ali oni tisti njih spomnil in da bodo tako dobili priliko, pokazati svojim rojakom, kar se ne da opisati in kar tako nujno kaže po odpomoči. Hrana je slaba, ni sicer pičila, pa pripravila naj bi se tako, da jo tudi človek iz „preka“ lahko uživa, raztrgani so, nimajo perila,

Koj sem začel lezti iz goščave, tiho in naglo, kolikor se je dalo, ven v odprti gozd. Cul sem, kako so se zvali Silver in njegovi tovariši, iz ti glasovi so se pospešili moje naglice.

Komaj sem bil iz grmičja, sem že začel leči in tekel sem, kakor se nikdar v življenju, ne meneč se za smer, le naprej in naprej, samo da sem prišel iz bližine strašnih morilcev, in strah je rasel v moji duši in rasel, — do blaznosti!

In zares — ali je še bil kdo na svetu bolj zapuščen kot jaz? Ko je kapitan dal ustreliti iz topa, kako si naj upam doli k čolnom med te strašne ljudi, ki se jim še roke kadijo od sveže prelite krvi? Ali me ne bo zagrabil prvi, ki me bo videl, in mi zavil vrat kakor piščetu? In če me ne bo na ladjo, ali jim ne bo ravno to dokaz, da sem vse videl in da vem vse?

Vsega je bilo konec! — Z Bogom, „Hispaniola“! Z Bogom, dobri graščak in zdravnik in kapitan! — Poginil bom od gladi, ali pa me bodo ubili uporniki —

Tako sem premišljeval in tekel — kar so me noge nesle.

Prišel sem na čisto drugi kraj otoka. Pred menoj se je dvigal nizak,

dvokoničast grič, v redko zaraščenem gozdu sem bil, hrastovju podobno drevo je rastle tudi tukaj, pa višje je bilo in bolj vsasebi so stala drevesa. Vmes so se dvigali poredki borovi, 50—70 čevljev visoki. Zrak je bil čist in svež in ne več zatohel, kot spodaj v močvirni nižini.

Pa hipoma sem se ustavil — kakor ukopan in v novem trahu mi je plapolnilo srce.

XV.

Nekje se je odluščil kamen in je ropotaje pritrljal po strmem skalahem griču navzdol med dreve.

Nehote so se mi obrnile oči v grič.

Nekaj je z veliko naglico in gibčnostjo skočilo za deblo debelega borovca. Kaj je bilo, ali medved, ali opica, ali človek, tega nisem mogel še presoditi. Črnkasto je bilo in kosmato, toliko sem videl, več pa ne.

Strah mi je šinil v vse ude in nepremično sem obstal na mestu.

Torej sem bil od dveh strani ogrožen —! Za menoj morilec in uporniki, pred menoj ta-le prežeča pošast!

Koj sem začel pratehtavati obe nevarnosti. Manjša se mi je zdelo ona

nevarnost, ki sem jo že poznal. Silver in njegovi tovariši niso bili tako grozni, kakor neznani gozdni strah, zasuka sem se na peti in se začel umikati v smeri proti čolnom, gledajoč pri tem oprezno in ostro preko ramen nazaj v grič.

Pa neznana postava se je zopet pokazala, naredila v gozdu velik krog in bila kmalu pred menoj —

Nov strah! — Utrujen sem bil — noge me niso več nesle, ne bom mogel uiti —! Toda če bi bil tudi popolnoma spočit, zastoj bi bil napenjal vse moči in se kosal v naglici z nasprotnikom. Od debela do debela je hitela čudna postava, na dveh zadnjih nogah je tekla kakor človek, pa dvakrat tako daleč je stopila —. Nikoli nisem še videl človeka tako naglo teči. Človek pa je bil, o tem kmalu nisem mogel več dvomiti.

Spomnil sem se na zgodbe o ljudozreih —. Ze sem hotel poklicati Silverja na pomoč —

Pa neznana postava se je kakor človek, četudi divji, pomiril se sem nekoliko in moj strah pred Silverjem je nanovo oživel. Obstal sem, in pogledal krog sebe, kako bi ušel nevarnosti.

Pri tem mi je šinila v glavo misel na moj nabasani samokres. Nisem bil brez trambe, strah se mi je polegla, pogumno sem se obrnil proti neznanemu prebivalcu zapuščenega otoka in sem korakal proti njemu.

Skrit je bil za drevesom, a menda me je ostro opazoval. Ko sem se mu bližal, je stopil izza drevesa in me redil korak proti meni. Pa obotavljaj se je, stopil nazaj, šel spet naprej in končno je na moje veliko začudenje — padel na kolena in proseče dvignil roke proti meni —

Tudi jaz sem obstal.

„Kdo si?“ sem vprašal.

„Ben Gunu“, je odgovoril. Njegov glas je bil hrapav in hreščec, kakor skripanje zarjavele ključavnice.

„Ubogi Ben Gunu sem in tri cela leta že nisam videl nobene krščanske duše več!“

Videl sem, da je bil belokožec kakor jaz. Njegov obraz je bil prijeten in prikupljiv.

(Dalje nasled.)

na snago se ne gleda, to in ono ni v redu, zmerja se in psuje, sedaj pa, ko pridejo rojaki, bo gotovo bolje. V veliki časti so ti rojaki pri odločitvah srbskih krogih, z visokimi osebami se bodo razgovarjali in zato ne bo težko, čita to ali ono izprosijo za svoje fantje in pa za hrvatske vojake, ki se tučajo veliko zanašajo na Slovence. Slovenki, kmet bo na lastne oči videl, da to in ono res ne gre, pa bo potem pri obedu med srbskimi veljaki to in ono spravil v prav prijateljski in bratov razgovor. Slovenec bo dejal: „Brate Srbin, naši fantje so tako in tako, na to in ono so navajeni, da te jim to, — saj nič ne stane in vsi bodo zadovoljni in ponosni vojaki. Mi spoštujemo vaše običaje, vi spoštujte pa naše in tako bo splošno zadovoljstvo in bratstvo.“ Ni mogoče, da bi brat Srbin bratu Slovencu na tak način predložene želje odrekel, roko mu bo dal: „Evo, brate Slovenec, odmah — takoj bomo vse uredili, da se bodo tudi vaši fantje tako dobro počutili pri nas kakor vi sedaj!“

Tako so sanjali naši fantje-vojaki in čakali na poset. Trušč po mestu, zastave, razne priprave in nekako nedeljsko razpoloženje je kazalo, da je prišel zaželjeni dan. Kje so rojaki? Sedaj so pri obedu, sedaj na oisku pri načelniku, zdaj pri predsedniku demokratske organizacije, zdaj si ogledujejo šolo, sedaj so pri popu in sedaj — pijejo odhodnico na kolodvoru.

V zadnjem hipu se je nekaterim tantom vendarle posrečilo, da pridejo na kolodvor, da rojakom v pišlih, prestalnih minutah potožijo, kar imajo na srcu. Zagledali so jih, spoznali med njimi celo nekatere znance in ko so se skozi množico do njih prerili, so kralji mili rojaki prav prijazne obraz, ker so mislili, da so ti vojaki — Srbi, ko so pa slišali, da so Slovenci in da se celo čez to in ono pritožujejo, ni bilo o prijaznosti niti sledu, odurno so jih nahrulili in malo je manjkalo, da niso pozvali srbske oblasti, naj te nevhvaležne in obrekljive vojake kaznuje in zapre, češ, kako si upajo a falote tako govoriti, ko smo vendar mi pri vsem, kar smo videli in užili, tako navdušeni in ocharani.

Vlak je oddrhal, srbsko spremstvo je klicalo: „Zivijo, zivijo!“, naši fantje so pa stali nemi, srepnih pogledov, stisnjenih pesti, s tugo in razočaranjem v srcu. Eni so preklinjali vse mogoče na svetu, drugi so se pa v miru vdali prepričanju, da leži hujše zlo od celega balkanizma v zaslepljenih in vinjenih možganih naših samostojnežev, in demokratov — pozabili vsega tega pa ne bodo ne eni in ne drugi.

Županska zveza za Slovenijo.

Naloge, ki jih je poverilo naše ljudstvo pri zadnjih občinskih volitvah novim občinskim odborom, so zlasti sedaj po vojski izredno težke. Razdejavanje vojske ni prizanašalo tudi občanom in občinskimi napravam. Vse to bi morali novi občinski odbori sedaj popraviti in urediti. Posameznim občinskim odborom in županom bo to zelo težko a združeni bodo tudi to izvršili. Sedanja vlada hoče okrniti in potlagoma popolnoma odpraviti avtonomijo občin in pravice županov. In tudi proti temu posamezni župan in občinski odbor ne bi mogel nič. A nobena vlada nam ne bo mogla vzeti samo uprave občin, ako bodo vsi župani in občinski odbori združeni, ramo ob ramo nastopili v obrambo avtonomije občin in pravice od ljudstva izvoljenih županov in občinskih odborov. Zavest, da se morajo župani in občinski odborniki zvezati in združiti, ako hočejo občanom kar največ koristiti in uspešno braniti avtonomijo občin, je rodila župansko zvezo za Slovenijo.

Cemu županska zveza? Župan bi moral biti danes cel dohtar. Vse postave in uredbe bi moral znati; če ne, je siromak on in njegovi občinski odborniki in njegova občina. Kje pa naj vse to zve, kar kot župan mora vedeti? Županska zveza mu pomaga! Županska zveza daje svoj članom, županom, občinskim odbornikom in namestnikom strokovni pouk o zakonih in predpisih občinske uprave. Pred nekaj tedni je v Ljubljani ustanovila posebno

tajništvo županske zveze, ki članom županske zveze na ustne in pisne vprašanja daje strokovna pojasnila v vseh panogah občinske uprave. Pozivamo naše župane in občinske odbornike, da se že zdaj pri-uno obračajo na to tajništvo županske zveze v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje, ali sami naravnost, ali pa potom tajništva Slov. ljudske stranke v Mariboru in Celju, ki bosta radi posredovali. Seveda pa imajo pravico do odgovora samo župani in občinski odborniki, ki so organizirani v županski zvezi. Za odgovor ne pozabite priložiti znamke!

Županska zveza bo dajala svojim članom strokovni pouk tudi s tem, da bo prirejala

poučne tečaje za župane in občinske odbornike. Ze na ustanovnem občnem zboru dne 14. avgusta t. l. so sklenili, da priredi županska zveza letošnje zimo tri tečaje za župane: v Ljubljani, Mariboru in Celju. Ze danes opozarjamo naše župane, da se mnogoštevilno udeležijo tečajev! Obveščeni bodo pravočasno.

Županska zveza pa bo začela izdajati tudi

časopis „Občinska uprava“.

Ker pa zaradi finančnih težkoč z izdajanjem „Občinske uprave“ še ni mogoče začeti, bo županska zveza za sedaj vse društvene vesti priobčevala v „Domoljubu“ in „Slov. gospodarju.“ Čla lista bosta tudi prinašala odgovore na vprašanja županov, ki so splošne važnosti. Toda dolgo lastnega glasila županska zveza ne bo mogla pogrešati. Ker članarina (letno 2 dinarja za vsakega člana) niti za tajništvo ne bo zadostovala, bodo morale občine tudi nekaj zrtvovati. Na seji županske zveze dne 19. septembra je bilo sklenjeno, da se pozovejo vse občine, naj v prihodnjem občinskem proračunu postavijo v obliki podpore določeno svoto za nameravano glasilo „Občinska uprava.“ To občine lahko storijo. Saj zadnji cilj glasila županske zveze bo, da poučuje župane, kako najbolje upravljati in voditi občine in koristiti občanom.

Kakor si morejo župani potrebni strokovni pouk omogočiti le, če so združeni v županski zvezi, tako bodo mogli avtonomijo občin braniti tudi le, če nastopijo skupno in organizirani v županski zvezi.

Kako mislijo porabiti denar davkoplačevalcev v l. 1922?

Državni proračun za leto 1922 nam kaže natančno v številkah, kako hočejo sedanji vladinovi uporabiti denar davkoplačevalcev.

Predvsem moramo poudariti, da se je sedanja vlada v proračunu najbolj spomnila na vojsko in žandarmerijo.

Sklenili so, da bodo zgradili leta 1922 39 novih vojaških kasarn. Največ seve po Srbiji, Crnigori in Vojvodini, v Sloveniji samo 1. Za zidavo teh novih kasarn je predvidenih v proračunu 518.349.212 K. Proračun vojnega ministra znaša za 1922 za 324 milijonov kron več, nego leta 1921.

Za žandarmerijo bodo porabili iz državne blagajne 756 milijonov kron. Poleg stroškov za žandarmerijo zahteva vojni minister za vzdrževanje pograničnih čet (ruskih Wranglovcev) 660 milijonov kron. Za leto 1922 zahteva samo vojni minister za nove kasarne, žandarmerijo in pogranične trupe 1 milijardo kron več, kot lani.

Ko je bila naša vlada, nismo rabili novih kasarn, ne toliko žandarjev in ruskih pandurjev, to potrebo milijonskih in milijonskih svot iz že skoro praznih žepov davkoplačevalcev nam je prinesel minister Pucelj in njegova radikalno-demokratska ministrska zlahta.

Iz proračuna je razvidno, da so samostojni in demokratični veliki prijatelji vojskovanja, žandarjev in ruskih pandurjev.

Ne smemo pa pozabiti, da državni proračun ne skrbi samo za pokritje izdatkov vojnega ministra, ampak tudi za izdatke vojnega ministra Pucelja.

Koliko velja Pucelj pri ministrih in kako so mu pri mesarskem srečanju kmetje, najbolj kažejo proračun

ske svote, ki so določene za regulacijo rek in potokov v letu 1922. Za reguliranje slovenskih rek in potokov je postavljenih v proračun 5.400.000 K. Presneto malo! Regulirati hočejo: Savo, Dravo, Pesnico, Ljubljani in Kamniško Bistrico za 3 milijone kron. Smešno! Gorske potoke bodo uravnali za en milijon kron. Za olajšavo flosarske vožnje po Savi in Savinji se bo izdalo samo 400.000 K. Za vse vodne regulacije v celi kraljevini je odločenih 128 milijonov kron, za zgradbo kasarn pa 516 milijonov. Tako se skrbi za našega kmeta, kateremu delajo poplave tolikanj škode. In vendar imamo sedaj za poljedeljskega ministra mesarja, ki govori po shodih, da je pod njegovim ministrovanjem vstal naš kmet in se povspel do pravice — (pravilno davkov) kakor jih ni užival do sedaj!

Poglejmo še, koliko je odločila naša vlada za šole in ljudsko izobrazbo. Prosvetni minister zahteva letos 1.300 milijonov kron več nego lani.

Med prosvetne izdatke so uračunili tudi milijone, ki so jih izdali za sokolske izlete. V Srbiji odpade na Sokola 620.000 K, na Hrvatskem en milijon 430.000 K — skupaj 2.750.000 kron. Za dijaške stipendije cele kraljevine se bo izdalo 73.380.000 K.

Versko ministrstvo je postavilo v proračun za pravoslavne verske šole 20.354.500 K. Katoliške verske šole pa bodo dobile 2.951.275 K. Razlika med izdatki za pravoslavne in katoliške znaša 17.403.315 K. Pravoslavna verska uprava s šolami vred bo stala davkoplačevalce 161.601.026 K, katoliška s šolami pa 13.805.268 K. Razlika med izdatki za pravoslavje in katoličanstvo znaša 147.735.758 K in vendar bi se morali po ustavnem členu, ki govori o verski enakopravnosti v naši kraljevini, izdatki ministrstva ver porazdeliti enakomerno med pravoslavne in katoliške po njih števili.

Iz ravnokar navedenega izvlečka iz državnega proračuna je razvidno, kako misli gospodariti sedanja vlada v letu 1922. Ze sedaj javljajo iz Beograda, da bodo zopet dvignili davke, da bodo izvlekli iz žepov davkoplačevalcev milijarde za kritje tolikanj nepotrebnih državnih stroškov. Vse to se dogaja pod žegnom samostojno-demokratske vlade.

O ravnokar naštetih državnih izdatkih pa skrbno molči časopis za zmago kmetijskih krivic — „Kmet. list“.

„Blagoslov“ novih davkov nam obetajo.

Državni proračun za leto 1922 sega v tako visoke milijonske svote, da ga po izjavi finančnega ministra demokrata dr. Kumanudija ne bomo mogli kriti z dosedanjimi že itak nedoplačljivimi davki. Gospod finančnik-minister je razodel pred svojim odhodom v Londonu, kjer bo prosil angleške milijarderje za naše zunanje državno posojilo, da bo povišal davke na sledeči način:

Povišani bodo posredni in neposredni davki.

Od posrednih davkov bo predvsem povišan davek na vino, ki bo najbolj zadel slovenskega vinogradnika.

Vsi neposredni davki bodo povišani na ta način, da bo plačal oni, ki plačuje davka nad 400 K 20%—40% več od celokupne davčne svote kot sedaj. Tako bo plačal v prihodnje n. pr. oni, ki je plačeval dosedaj 10.000 kron, 14.000 kron.

Poleg znatno povišanih davkov nas bo blagoslovila sedanja vlada še z znatnim povišanjem cen tobačnih izdelkov. Podražili bodo železniške potne karte, tovarne liste itd. Vse to bodo učinili vladinovi, da ne bo zeval iz državnega proračuna primanjkljaj več milijard, ampak profit na grozni način vseh davkoplačevalcev.

Tudi o novem povišanju davkov bo skrbno molčal „Kmetijski list“, ali pa lagal, da proračuna za leto 1922 ni podpisal slabostojni minister Pucelj, ampak dr. Korošec!

Samostojna krivica slov. vinogradniku.

Od 1. septembra t. l. je upeljana državna užitnina (trošarina) na vino

in sicer za navadna vina 140 K od hl za lita vina nad 15% alkohola pa 2.400 K za hl.

Po tej novi užitninski naredbi mora vsak vinogradnik naznaniti svoj vinski pridelek pristojnemu oddelku finančne straže najpozneje 24 ur potem, ko je spravil vino v klet.

Ako vinogradniki ne naznani svojega pridelka, jih čakajo po novi naredbi nečuvno visoke kazni, ki se ne bodo nikakor odpustile, niti znižale.

Kdor ne naznani pravočasno premeta (vkletenja) svojega ali tujega vina, ta zagreši po novi naredbi tihotapstvo in se kaznuje z najmanj petkratnim zneskom na vse nenaznanjeno vino odpadajoče takozvane državne trošarine; blago s posodo vred pa zapade državi. Kdor bi opustil naznanilo pridelanega vina, moral bo plačati za vsak hl 140 K redne trošarine, najmanj 700 K kazni, zgubi pa še posodo in vino.

Te, novi naredbi o državni vinski trošarini pa še moramo dostaviti, da se dovolj vinogradnikovi družini nad 4 nad 15 let stare člane 400 lit. trošarine prosta uporaba pridelanega vina, nad 4, a ne nad 8 družinskih članov 600 lit., nad 8, a ne nad 12 članov 800 lit., nad 12 članov pa 1000 litrov. Kdor pa svojega pridelka ne bo prijavil, zgubi pravico na trošarine prosto vino za domačo potrebo, razun tega pa se mu še vse vino zapleni. Vino za domačo potrebo se mora hraniti ločeno od onih, kjer je za vino že, ali se neplačana trošarina.

Ta novi trošarinski pravilnik je bil izdan letos 1. septembra v „Službenih Novinah“ št. 199. Podpisan je seve tudi od samostojnega ministra Pucelja.

Tudi o tej grozni trošarini, katero upeljava je zasluga samostojnih, molči „Kmetijski list“, molčijo pa tudi vsi samostojni poslanci s svojim ministrom vred. Proti tej naravnost turški trošarini in kaznim se je pričel v imenu Jugoslovanskega kluba v Beograd poslanec Sušnik. Ne zadostuje pa samo protest Jugoslovanskega kluba, ampak naši vinogradniki morajo na vseh zborovanjih protestirati proti temu novemu žegnju samostojno-demokratske vlade in poslati protest Tajništvu SLS v Maribor — Cirilova tiskarna.

Politični ogled.

Kraljevina SHS. Kralj in Pašić sta se vedno v Parizu. Kedaj se vrneva v Beograd, še ni gotovo, sicer vedno pišejo, da prideva vsak čas, a dosedaj jih še ni. V Londonu se pa mudi finančni minister Kumanudija, koder bo najel pri nekih angleških fin. krogih zunanje državno posojilo. Naš zdravstveni minister Turek dr. Karamehmedović pa leži bolan na legarju. Kralj in Pašić v Parizu, finančni minister v Londonu, minister musliman na bolniški postelji — ni čudno, da so naši mili zavezniki nam odzveli še naš zadnji up uspeha v zunanji politiki — Skader in ga izročili Albanecem. Ti ministri, ki so še v Beogradu, so sklicali za 20. t. m. parlament, ki pa gotovo ne bo dolgo zboroval.

V italijanskih Benetkah se odločijo sporno vprašanje Zapadne Ogrske. Madžari bodo izpraznili Burgenland, ki ga dobi Avstrija, za Sopronj pa so pristali na ljudsko glasovanje.

Gornjo Šlezijo so razdelili med Nemce in Poljake, a so dobili Poljaki boljši in večji del. Te dni bodo prevzele nemške in poljske oblasti npravo gornješlezjskih okrajev.

Naši shodi.

Sijajni shod KZ pri Sv. Frančišku.

V nedeljo, 16. t. m. se je vršil pri Sv. Frančišku shod, kakor ga še ni bilo v gornjesavinjski dolini. Nad 1500 najuglednejših mož in žen iz celega okraja je prihitelo na shod, navzoči pa so bili skoraj vsi župani in občinski odborniki z gornjegrajskega okraja. Shodu je predsedoval vrli režički župan M. Blekac. Navdušeno pozdravljen je govoril načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec o po-